

Grågåsen

och dess betesskador vid Sörfjärden
Handlingsplan 2010-2012

Författare: Staffan Karlsson
Länsstyrelsen i Södermanland
Grafisk form och produktion: bybloo.se
Omslagets fotograf: Per Folkesson
© Länsstyrelsen i Södermanlands län
ISSN 1400-0792

Sammanfattning

Grågåspopulationen i området kring Sörfjärden har de senaste åren ökat och därmed även problemen och oron för skador på växande gröda. De skador som gässen kan orsaka för enskilda brukare är inte försumbara. Oron har också ökat att den växande populationen kan påverka andra arter negativt genom att de genom sitt bete påverkar ekosystemet till exempel vassbältets utbredning och därmed biotoper för arter beroende av vass. Det finns därför en vilja att se över hur man ska kunna följa upp utvecklingen av grågåspopulationen, skadorna på jordbruket och inverkan på andra arter. Vidare behöver ett mål definieras för hur högt betetryck som ur jordbrukets synpunkt är acceptabelt inom området och hur ett oacceptabelt högt betes- och skadetryck från gässen ska motverkas.

Det är mycket viktigt att vidmakthålla en dialog mellan markägare, arrendatorer, andra brukare, myndigheter, ideella föreningar och de som positivt upplever gåsförekomsten vid Sörfjärden.

Om vi tillsammans ska kunna förebygga skador på odlad gröda och betesmarker som orsakas av gäss i Sörfjärdenområdet är det nödvändigt att vidta en kombination av olika åtgärder.

Vi bör ha en handlingsplan för vilka arter och populationsstorlekar som Sörfjärden kan hålla livskraftiga i ett längre tidsperspektiv. Det gäller alltså att försöka bestämma hur många gäss man vill ha, var de ska få hålla till och sedan försöka styra dem därefter. Åtgärderna bör innefatta styrning av fåglarna med hjälp av skrämsel, stängsel, andra hinder och jakt av grågäss och även kanadagäss samt avsättning av viltåkrar.

Anledningen till ett gemensamt engagemang är viljan att gässen inte ska bli en orimlig belastning för jordbruket och att de inte ska lockas eller gynnas i för hög grad till näringssök på jordbruksmarken runt Sörfjärden. Samtidigt ska grågässen kunna leva kvar som en del av Sörfjärdens rika biologiska mångfald.

Här följer ett förslag på en handlingsplan som är avsedd att verka på lång sikt men med en första period 2010- 2012 varefter utvärdering av planen ska ske. Handlingsplanen ska vara ett levande dokument och bör därför stämmas av varje år.

Bakgrund

Kort beskrivning av Sörfjärden och omgivande marker

Sörfjärden har genom beslut av Naturvårdsverket utsetts till ett enligt Ramsarkonventionen internationellt skyddat område tillsammans naturreservaten Ridö- Sundbyholmsarkipelagens NR och Askövikens NR i Västmanlands län. I Sörfjärden är två naturreservat bildade: Sörfjärdens NR vid Strand och Lindöns NR. Hela Sörfjärden är registrerat som riksintresse för naturvård och friluftsliv.

Markerna runt Sörfjärden är för jordägarna, arrendatorerna och därmed Södermanland ett viktigt jordbrukslandskap med stora arealer produktiva åkermarker och betesmarker. Samtidigt har Sörfjärden som en av Mälarens innervikar ett stort värde för landskapsbilden och för biologisk mångfald, inte minst för fåglar.

Artbeskrivning av karaktärsfåglar i omgivningen

Grågås

Fältstationen Rördrommen har organiserat gåsräkningar i samarbete med de ornitologiska klubbarna i Eskilstuna och Strängnäs sedan 1994. Till och med 2006 organiserades enbart hösträkningar. Från 2007 organiseras också vårräkningar. Räkningen har skett i ett område mellan Björsundsbron i norr och motorvägen i söder samt vägen mellan Kjula och Björsund i väster och vägen mellan Härad och Björsund i öster.

Vårräkningar har skett i mars och maj 2007, 2008 och 2009. Datum för **marsräkningen** har bestämts av vårens ankomst.

Majräkningarna har inriktats på i huvudsak icke häckande gäss. Utifrån dessa räkningar kan det på goda grunder antas att vi har cirka 100 par grågäss häckande i Sörfjärdsområdet. Mellanskillnaden mellan mars- och majräkningarna är cirka 200 fåglar vilket skulle leda till ovanstående siffror.

Första häckningen av grågås skedde 1977 enligt Lars Broberg.¹

Från 1994 har antalet observerade grågäss vid **septemberräkningen** ökat från 1 800 grågäss till 3 000 vid septemberräkningen 2009. Räkningarna har rapporterats till de nationella räkningar som årligen anordnas av Leif Nilsson på Ekologihuset i Lund.

Antal grågäss vid Sörfjärden under marsräkningar 2007-2009

2007	2008	2009
624	628	334*

*anmärkningsvärt lågt och att antalet vid en senare majräkningen 2009 var 587 grågäss – de sistnämnda kan vara hitflygande för ruggning?

Andelen grågäss vid Sörfjärden utgör cirka 95% av antalet totalt observerade gäss vid fjärden.

Andelen grågäss vid Sörfjärden vid **oktoberräkningarna** är svåra att jämföra, då vädret spelar roll för flyttningen. Ibland händer det, att det i princip är tomt på gäss denna dag, medan det varit ett stort antal bara några få dagar tidigare.

Kanadagås

Första häckningen skedde 1965 enligt Lars Broberg ^{1/2}. Sparsam häckning sker på öarna i fjärden varje år.

Antalet kanadagäss utgör 4-5% av totala antalet gäss sett på årsbas. Merparten av kanadagässen observeras i nordligaste delen. Det är förmodligen gäss som flyger in till Sörfjärden från de tämligen rikliga bestånden vid Mälaren (Granfjärden).

Sädgås

Förekommer mer eller mindre regelbundet i samband med flyttningen vår och höst. Antalet fåglar varierar från enstaka par till som mest 400 till 500 individer. Förekommer oftast bland eller i anslutning till grågäss.

Vitkindad gås

Arten har ännu inte i större omfattning nått Sörfjärden från sin östliga population i Södermanlands och Stockholms län. Innebär för närvarande ingen negativ påverkan för Sörfjärden. Arten förekommer i Mariefred och uppges ge problem på gräsmattor i parkerna runt Gripsholms slott

Fjällgås, Spetsbergsgås och Bläsgås

Fåtaliga till sällsynta besökare vid Sörfjärden under flyttningstid. Uppträder tillsammans med grågäss.

Trana

Problemen med flockar av ungrtranor, som flyger runt och ”bearbetar” nysådda eller nyligen uppväxta jordbruksfält har inte noterats vid Sörfjärden. Detta är ett ”problem” i Örebro län vid Kvismaren och till viss del i Vingåker- och Högsjötrakten i västra Södermanland och skulle kunna ”spridas” till Sörfjärden. Vid Sörfjärden häckar 10-15 par årligen.

Sångsvan

Sångsvanens förekomst i landet från att ha varit en sällsynt ”Norrlandsfågel” till nutidens stora flyttsamlingar i Mellansverige är en parallell till grågåsens expansion. I Örebro län vid Tysslingen förekommer årligen en massamling av nordflyttande svanar. Mindre flockar förekommer också betande på höstsådda

¹ Lars Brobergs artikel Fåglar vid Sörfjärden på www.rordrommen.nu
Fåglar i Sörmland nr 1 1978 (årg 11)

² Vår fågelvärld nr 3 1968 (årg 27)

grödor vintertid eller tidig vår i Kiladalen, väster om Nyköping och i övrigt i Södermanland. Vid ogynnsam väderlek med höstgröda på otjälad jord kan svanarnas ”trampskador” påverka nästa säsons skörd.

2002 förekom en häckning i Örsundet i Söderfjärden. Häckningsförsök torde ha förekommit på 1990-talet. Sångsvanen häckar i många vattendrag runt omkring Sörfjärden till exempel Nasen, Bondökna sjön och Ökna sjön. Vid gåsräkningarna 2007-2009 växlade antalet observerade sångsvanar mellan 80 (mars 2008) och tre (mars 2009).

Fågelarter som kan påverkas av vassens minskande utbredning på grund av grågåsbetning

Rördrom

Vi har flera bildbevis för att vassens utbredning minskar vid Sörfjärden. På olika flygbilder tagna vid 1990-talets början visar det sig att vassen sedan dess på många ställen minskat kraftigt eller helt försvunnit. Det kan inte uteslutas att den ökade grågåsbetningen är en orsak till detta

Rördrommens numerär har än så länge inte påverkats av förändringarna i dess biotop i form av minskade vassbälten. Variationer i antalet tutande rördromshanar kan förklaras mer med vintrarnas karaktär i framförallt övervintringsområdena och uteblivna variationer i Mälarens vattenstånd som medför tjockare isar och därmed försenad islossning i vassarna.

Doppingar

Skäggdopping påverkas negativt av uppluckrad vass eftersom bona inte kan förankras i vassen.

Simänder

Arterna gynnas om gässens vassbete upprätthåller blå bårder.

Sothöns

Sothöns påverkas negativt av gässens vassbete då sothönsen får problem att förankra sina bon.

Havsörn

Predationstrycket på gässen från havsörnarna i Sörfjärden bedöms vara marginell. Deras närvaro oroar och påverkar med stor sannolikhet hur gässen kan och vågar utnyttja såväl vattenområden som betesmarker.

Betesskadornas utbredning i tid och rum

De flesta skadorna av grågäss finns på öppna spannmålsfält inom cirka en kilometers radie från Sörfjärden inklusive Barvalappen.

För att få en samlad bild av och komma till rätta med skadeproblemen föreslås att följande information om skadorna sammanställs:

- När uppkommer skadorna under året?
- Var uppkommer skadorna?
- Är skadorna återkommande på några specifika ställen (problemområden) eller varierar de över landskapet från år till år?
- Vilken typ av gröda är mest drabbad?
- Hur ser skadehistoriken ut? Har skadeläget förändrats över åren?
- Hur många brukare är årligen drabbade av skador?
- Hur stor är den beräknade kostnaden för uppkomna skador?

Hittills genomförda förebyggande åtgärder för att förhindra skador på gröda.

Stängsling

Under 2006 och 2007 har gässtängsel satts upp på en sträcka av cirka tre kilometer dels norr om Barvalappen dels på Kinglöts mark omedelbart norr om Sörfjärdens naturreservat. Förebilden har hämtats från Tåkern. Resultatet av detta är kraftigt minskade skador på växande grödor förorsakade av icke flygga gäss. Underhållet på dessa stängsel (Tåkernförebildens) är mindre i förhållande till de tidigare använda kycklingnäten. Stängslen sätts en bit utanför elstängslet för att möjliggöra röjning av uppväxande sly och gräs under elstängslen.

Gåshinder

Under 2009 har ett gåshinder satts upp i inloppet till Barvalappen på Husby Enskiftes och Hössåkers mark. Den ersatte ett försök med presenning, som visat sig mindre effektiv. Det finns presenningar kvar i ett par mindre diken, där de verkar fungera. Det nya gåshindret ska förhindra att gässen simmar uppför kanalen till spannmålsåkrar och därmed skadar dessa. Effekten

har varit i stort sett 100%. Idén har hämtats från Hammarån i Kvismaren, men har modifierats, så att hindret kan hissas upp vintertid eller vid behov av årensning.

"Gubbar"

Försök har skett med olika former av anordningar som till exempel så kallade "gatupratare", gaskanoner etc. Detta är ett arbetskrävande skydd, som måste varieras ständigt. Gaskanoner är inte tillförlitliga då gässen snabbt vänjer sig vid dessa och till och med kan sitta framför mynningen, när skottet går av, utan att reagera. "Gubbar" med CD-skivor som "reflexer" lär vara mer effektiva.

Jakt under allmän jakttid

Jakt på gäss kring Sörfjärden bedrivs i dag och ska bedrivas med högt ställda krav på ansvarsfull förvaltning av en förnyelsebar naturresurs, jaktetik, säkerhet och med hänsyn till att jakten bedrivs i områden med höga naturvärden. Under jaktåret 2009/10 är jakt under allmän jakttid tillåten på **grågås** och **kanadagås** i Södermanlands län.

Skydds jakt

Skydds jakt på enskilt initiativ (det vill säga utan särskilt tillstånd från länsstyrelsen) är i Södermanlands län, under jaktåret 2009/10, tillåten på **grågås, kanadagås och vitkindad gås**. Skyddsjakten får bedrivas för att skydda fält med oskördad gröda. För grågås och kanadagås gäller detta också där de orsakar sanitär olägenhet, men inte för vitkindad gås. Tider för skydds jakt på enskilt initiativ fastställs inför varje jaktår och återfinns i jakttidskungörelsen. Länsstyrelsen kan, efter särskild ansökan och prövning, också bevilja tillstånd till skydds jakt under andra tider.

Under de senaste åren har därför **Länsstyrelsen beviljat skydds jakt på grågäss före den allmänna skydds jaktstiden**. Vanlig kvot har varit 20 fåglar under tiden från det att gässen kommer hit, till mitten av juli, då den allmänna skydds jaktstiden börjar. Det har varit nödvändigt att förlägga skydds jakten redan till tiden strax efter för gässens ankomst på våren då skaderisken på den höstsådda grödan är störst.

Fältstationen Rördrommen har tillsammans med Jägareförbundet och Studieförbundet under våren 2009 genomfört en kurs i grågås jakt för intresserade markägare och jägare.

Ammunition med blyhagel är inte tillåten vid jakt inom våtmarker på grund av risken för blyförgiftning hos andfåglar. Som våtmark räknas all mark som under någon period av året står

under vatten. Strandvallar, sänkor eller odlad mark som översvämmas under vårflödet men är torrlagda under jakttid är således att betrakta som våtmark.

Av samma skäl ska inte slaktrester eller så kallade skrottar som kan innehålla blyhagel eller fragment av annan blyammunition lämnas kvar i naturen eller användas som åtelmaterial på grund av risken för sekundär blyförgiftning bland rovfåglar.

Information om jakttider finns på Jägareförbundets hemsida www.jagareforbundet.se. Vi ställer oss bakom Jägareförbundets rekommendationer om jakt med blyfri ammunition och hantering av slaktrester.

Kunskapsluckor

Vi behöver utökade kunskaper om förekomsten av gäss i Sörfjärdenområdet för att kunna rekommendera skyddsåtgärder efter lokala förutsättningar.

Vi saknar idag kunskap om grågäss från andra delar av Sverige eller Europa kommer till Sörfjärden enbart för att rugga från mitten av maj och i så fall i vilka antal. Kontroller vid Hornborgasjön av halsringmärkta gäss har visat att det dit kommit gäss från både Ungern och Polen för att rugga. Vi behöver skaffa oss kunskap om de också kommer hit och i så fall i hur stor omfattning. De senarelagda majräkningarna kan kanske ge svar på denna fråga.

Vi behöver söka metoder för att begränsa reproduktionsmöjligheten för grågås vid Sörfjärden bland annat genom att inleda och utveckla försök att utestänga gässlingar från delar av strandängarna eller åkrarna utan att för den skull utestänga betande nötkreatur från samma ytor. Vi behöver försöka hitta någon form av hinder som betesdjur kan kliva över, men som små gässlingar inte tar sig förbi. Kanske skulle utplacering av låga sikthinder göra det otryggt för föräldrarfåglar och ungpullar att nyttja vissa strandängsavsnitt.

Även om minskningen av reproduktionsutrymmen inte skulle behövas för en nödvändig kontroll av grågås vid Sörfjärden, bör det även vara av intresse att experimentera fram alternativt fungerande metoder.

Vi behöver skaffa kunskap om gässens ålder vid första häckning.

Vi behöver veta mer om hur man kan bedriva skydds jakt på ett sätt som både ser till att man inte dödar häckande grågäss,

som har gässlingar, utan i stället stör bort icke könsmogna ("tonåringar") till områden där de kan accepteras av jordbrukarna.

Vi behöver kunskap om hur vi kan gynna förekomsten av andra nationellt hotade gåsararter eller våtmarksberoende arter i Sörfjärdens omgivningar utan att gynna grågäss eller kanadagäss.

Vi behöver kunskap om skadornas utbredning i tid och rum.

Vi behöver utveckla ett förfarande för att följa upp effekten av våra åtgärder på gåspopulationen, betestrycket och skadorna.

Vi behöver samverka med någon affär eller rörelseidkare för att **utveckla grågås som värdefullt byte och maträtt.**

Handlingsplanen

1. Mål

Antal grågäss

Vi vill ha en grågåsstam som är acceptabel för den pågående markanvändningen. Idag saknar vi kunskap om relationen mellan skadenivåer och antal gäss men vi avser att utgå från dagens nivå på antalet häckande gäss. Inventeringar visar att troligen cirka 100 grågåspar häckar årligen. Detta vill vi sätta som mål och lämpligt tak för antalet häckande par under den första plantiden 2010-2012. Erfarenheter och inventeringar under denna period får visa om häckningsmålet behöver justeras. Erfarenheter av annat vilts (till exempel vildsvin) predation eller påverkan på gässen måste också ligga till grund för en sådan framtida bedömning.

På sikt, i kommande handlingsplaner, bör vi sträva efter att finna en målsiffra för totala antalet gäss som vid olika tidpunkter relaterat till skaderisker kan befinna sig vid Sörfjärden.

Skadenivå

Ett mål måste definieras om hur mycket skador som är acceptabelt inom området. Ett förfarande måste utvecklas för att utvärdera var i förhållande till ett sådant skademål som grågåsförekomsten befinner sig.

Betetryck och andra arter

Beträffande andra arter och deras antal kan detta inte presenteras i denna den första handlingsplanen men i kunskapsinsamlingen och inventeringar ska dessa arter noteras.

2. Information och samverkan

Vi har kommit en bra bit på vägen för att kunna upprätthålla en god kommunikation mellan alla parter, som berörs av eller är engagerade för gåsförekomsten vid Sörfjärden – markägare och jordbrukare, andra boende runt Sörfjärden, ornitologer, naturskyddsföreningar och andra ideella föreningar, LRF, Jägarförbundet Sörmland samt länsstyrelsens jakthandläggare och dess naturvårdshandläggare.

Vi har vid de möten som redan förevarit kommit överens om att årligen hålla ett ”stormöte”, oftast på Jädersgården, där alla brukare och alla boende vid Sörfjärden, alla engagerade ideella föreningar och personer samt personal från myndigheter som har ”något att komma med” bjudits in. Vid detta tillfälle kan redovisning av föregående års gåsförekomst i området, genomförda förebyggande åtgärder för att minska skador på gröda, enskilda iakttagelser av årets skador, aktuella läget för möjligheten att få skadeersättningar, samt idéer och förslag till nya åtgärder diskuteras.

”Syftet med ”stormötet” är att alla ska kunna få en tydlig bild av vad som händer med gåsförekomsten men även annan fågel-förekomst vid och kring Sörfjärden och att vi har ett forum att diskutera hur vi kan gå vidare till gagn för alla parter.

Vid ”stormötena” har vi också varit överens att bilda en mindre grupp som kan träffas oftare och ”ta tag i” aktuella problem och idéer. Gruppen har ibland kallats för projektgruppen eller arbetsgruppen för Grågås vid Sörfjärden men på senare tid Grågåsgruppen vid Sörfjärden. I handlingsplanen föreslås att den benämns **Grågåsgruppen vid Sörfjärden eller förkortat Grågåsgruppen** i fortsättningen. I Grågåsgruppen finns företrädare för markägarna/brukarna, Fältstationen Rördrommen, ornitologer, SNF-are, LRF, jägarna genom Jägareförbundet Södermanland, Viltskadecenter Grimsö, Länsstyrelsen (jakthandläggare och naturvårdhandläggare.)

Länsstyrelsen bjuder in till ”stormöten” och kallar till möten med Grågåsgruppen. Vid mötena har hitintills länsstyrelsens jakthandläggare ansvarat för ordförandeskapet medan sekreterare och aktiv kommunikator utåt varit person från Fältstationen Rördrommen. ”Stormötet” är årligt och Grågåsgruppen har hitintills träffats ett par gånger årligen eller ”ad hoc” om det har behövts. Denna fördelning av möten och ansvaret har fungerat bra och föreslås även fungera framöver.

Handlingsplanen förutsätter att ”stormöten” äger rum årligen så länge intresse för detta föreligger. Handlingsplanen förutsätter att Grågåsgruppen kallas till möten så ofta som behovet av detta föreligger eller är påkallat av någon av parterna i gruppen och åtminstone en gång per år.

Det grundläggande syftet är att alla parter ska ha god kännedom och kunskap om samt vara trygga med utvecklingen av fågellivet vid Sörfjärden.

3. Kunskapsinsamling

Det skulle vara bra att kunna hämta så mycket historiskt material som möjligt från rapportsystemet Svalan (Artportalen). Nyligen rapporteras från representant för FSO (Föreningen Sörmlands Ornitologer) att äldre material som berör Sörfjärden har lagts in i rapportsystemet Svalan.

Vi behöver göra fler inventeringar. I mitten av april behöver ytterligare en gåsräkning göras utöver de i mars och maj. Förslaget är att majräkningen flyttas till slutet av maj eller början av juni för att eventuellt kunna fånga in de gäss som kommer till Sörfjärden från kringliggande områden för att enbart rugga. För 2010 föreslås räkningar ske 13 mars, 17 april och 29 maj.

Vi behöver ha årliga enkäter till markägarna om upplevda gåsförekomst och eventuella gåsskador:

- När uppkommer skadorna under året?
- Var uppkommer skadorna?
- Är skadorna återkommande på några specifika ställen (problemområden) eller varierar de över landskapet från år till år?
- Vilken typ av gröda är mest drabbad?
- Hur ser skadehistoriken ut? Har skadeläget förändrats över åren?
- Hur många brukare är årligen drabbade av skador?
- Hur stor är den beräknade kostnaden för uppkomna skador?

Det är önskvärt med samarbete med Viltskadecenter för att om möjligt till Fältstationen Rördrommen förlägga examensarbeten och annan forskning om viltskador av främst grågås, sångsvan och trana. Vi bör visa intresse att delta i samarbete med andra liknande projekt på andra ställen i Sverige för kunskaps- och erfarenhetsutbyte.

Vi behöver fortlöpande ta del av Viltskadecenters erfarenhet av forskning kring effekterna av skyddsjakt.

4. Dokumentation av antalet häckande grågåspar

Dokumentation eller kvalificerade bedömningar av antalet häckande grågåspar ska årligen ske. Åtminstone vid ett av åren 2010-2012 ska ske en flygfotodokumentation av grågåsbon liknande den som tidigare genomförts för Sörfjärden och som regelmässigt används vid Hornborgasjön.

5. Åtgärder

Skrämsel

Sedan man satt av lämpliga gåsåkrar behövs en skrämselkonsulent anlitas. Denne ska kunna medverka i att skrämma gässen från oskördade grödor men samtidigt ”hjälpa” gässen att hitta till den eller de upplåtta gåsåkrarna. Ett sätt att utveckla skrämselåtgärder är att delta i examensarbeten vid Viltskadecenter och tillsammans med Viltskadecenter prova och utveckla nya metoder med olika former av bulvaner eller andra ”skrämmande” anordningar.

Jakt under allmän jakttid

De jaktformer som rekommenderas är bulvanjakt med hagelvapen och jakt på stillastående gäss med kulvapen. Flyktskytte på sträckande gäss, som rör sig med 60-70 km/tim, ska undvikas på grund av risken för skadskjutning och förväxlingsrisk av grågås och andra gåsararter.

Skydds jakt på grågås och kanadagås

Avsikten med skyddsjakten ska vara att åstadkomma bästa möjliga skrämseleffekt. Skyddsjakten ska inriktas mot icke häckande individer, det vill säga gäss som ännu inte är köns mogna eller som har misslyckats med häckningen.

Försök bör inledas att söka öka effektiviteten på skydds jakt. Det finns erfarenhet som tyder på att fåglarna har förmåga att skilja på vad som för dem är farliga respektive ofarliga omständigheter. Till exempel förekomsten av kamoflagenätklädda skjutgömslen kan signalera fara och avhålla dem från att besöka just jordbruksmarker där sådana finns även om de inte är bemannade av jägare. Kunskapen om sådana erfarenheter bör fördjupas och kunna tillämpas för att i högre grad ”styra” fåglarna till platser där de kan accepteras av jordbrukaren.

Tidpunkten för skydds jakt på våren behöver utredas för att ge bättre effekt men förslagsvis som en inledning kunna ske tidigt på våren strax efter gässens ankomst till Sörfjärden.

Det skulle vara av stort värde att få ett mått på effekten av skyddsjakten i förhållande till den arbetsinsats som jägarna utför. Det gäller framförallt för att få ett mått på avskräcknings-effekten.

Avsättande av gåsåkrar

Gåsåkrar bör avsättas på lämpliga ställen, som lantbrukare anvisar och kan acceptera samt där Viltskadecenter vidimerar som lämplig lokalisering. Länsstyrelsen ersätter berörd mark-ägare genom avtal. Det är önskvärt, att man avsätter mark, som antingen ofta skadas eller är svårbrukad. Valet av grödor på åkrarna kan variera mellan olika fält beroende på växtföljd och jordbruksförutsättningar. Det är önskvärt, att man kan kombinera gåsbetesåker med andra miljöåtgärder såsom funktionen att vara näringsfälla i anslutning till vattendrag (diken, bäckar med mera) eller uttagen areal när detta så krävs.

Avtal om odling av grödor och avsättning av gåsåkrar är naturligtvis bindande under den överenskomna avtalstiden.

Stängsling av gäss

Behovet av ytterligare stängsling bör ses över. Det gäller främst delarna i Strängnäs kommun. Behövs stängsel även här för att hindra gässlingar från att komma från vassen till betesmarker, vallar och åkrar eller finns andra metoder?

6. Utvärdering

Planen ska för att möjliggöra utvärdering innehålla utvärderingsbara faktorer och uppgifter.

Avstämning bör också ske varje år, åtminstone i början. Senare kan man kanske göra det mer sällan. Viktigt är att Viltskadecenter är engagerat i detta.

Samverkan kunde kanske också ske med någon högskola eller universitet och bli en sorts mall för utvärdering av liknande handlingsplaner inom naturvård eller zoologi.

Handlingsplanen är ett rådgivande dokument

som i varje enskilt fall inte är tvingande för någon part utöver särskilt träffade avtal.

Planen gäller för tre år, 2010-2012. Därefter ska en utvärdering ske och nytt beslut eller förlängning om handlingsplan tas. Det finns även utrymme att justera planen under löpandeperioden om detta är uppenbart och finner gehör i Grågåsgruppen.

Planen har utarbetats tillsammans med Grågåsgruppen* och slutligen presenterats vid "stormötet" på Jädersgården den 16 mars 2010.

Länsstyrelsen i Södermanlands län

Handläggare från Länsstyrelsen har varit Helena Söderlund, David Bruun och Staffan Karlsson

*I Grågåsgruppen ingår företrädare för markägarna/brukarna, Fältstationen Rördrommen, ornitologer genom Ornitologiska Klubben Eskilstuna och Strängnäs Ornitologiska Klubb, SNF genom Eskilstuna Naturskyddsförening och Strängnäs Naturskyddsförening, LRF genom lokalavdelningarna Barva och Kafjärden, jägarna genom Jägareförbundet Södermanland, Viltskadecenter Grimsö samt Länsstyrelsen.

LÄNSSTYRELSEN
Södermanlands län

www.lansstyrelsen.se/sodermanland